

Przewodnik „Gwary polskie na Litwie”: jak piękna jest mowa Wileńszczyzny

Na Wileńszczyźnie, obok prawdziwej gwary występują także przypadki wynikające z ich nieznamośći „mieszania” języków, prowadząc do takich śmiesznych sytuacji, jak ta na zdjęciu

Fot. Marian Paluszkiwicz

„Mamy naprawdę piękny język gwarowy, może piszemy o nim zbyt mało, może zbyt naukowo. Może potrzebny jest bardziej popularny przekaz, by pokazać, jak rozwinął się język Mickiewicza?” — rozważa w rozmowie z „Kurierem” doc. dr Krystyna Rutkowska z Centrum Polonistyki Uniwersytetu Wileńskiego. Teraz o tym, jak

brzmi język polskich mieszkańców wsi na Litwie, mogą się przekonać wszyscy, dzięki internetowemu przewodnikowi „Gwary polskie na Litwie”

Platforma internetowa, której powstanie zainicjowała Krystyna Rutkowska, wystartowała kilka dni temu.

Str. 4

Trzecia edycja kampanii
„Pola Nadziei 016/2017” Str. 3

Uzdrowiająca moc
marchewki Str. 11

Ekologiczne ubrania
dla dzieci Str. 13

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

KURIER WILEŃSKI

Piątek
Październik 2016 **14**

Imieniny: *Małgorzaty, Kaliksta, Burcharda, Dominika, Justa, Parascewy, Rustyka i Witalii*

TRZY PYTANIA DO...

...Giedrė Leščinskienė, trenerki prywatnego klubu sportowego

1. Jesień jest idealną porą roku na ćwiczenia na świeżym powietrzu. Jaki sport można uprawiać jesienną porą?

Szybki spacer lub spacer z nordic walking. Jeżeli nie ma opadów, to można jeszcze skorzystać z roweru lub rolek. Ale uwaga — jeżeli temperatura poniżej zera, to w żadnym wypadku nie wolno z tych sprzętów korzystać, gdyż jest to niebezpieczne.

O każdej porze roku możemy robić różnorodne ćwiczenia rozciągające, szybki marsz. Jeżeli pada deszcz, to radziłabym zrezygnować ze sportu na zewnątrz, ale nie można o nim zapomnieć. Można poćwiczyć na siłowni lub w domu.

2. Czy jesienno-zimową porą można zrezygnować ze sportu?

W żadnym wypadku. Okres jesienny zazwyczaj wydaje się być tym najbardziej leniwym. Dni są coraz krótsze, a możliwości na uprawianie sportu na świeżym powietrzu jest coraz mniej.

Na bieganie może być za zimno, a jazda na rowerze całkowicie odpada. Jesienno-zimowy brak aktywności może niekorzystnie wpłynąć na odporność organizmu i witalność, dlatego warto mimo wszystko dbać o swoje ciało i kondycję.

3. Jakie korzyści przynosi trenowanie na dworze jesienią i zimą?

Usprawiamy krążenie krwi, przyspieszamy metabolizm, wspomagamy pracę jelit. Sport uprawiany na dworze dotlenia organizm. Dzięki niemu zwiększamy swoją odporność. Dbamy też o swój wygląd. Gdy trenujemy i czujemy delikatny chłód, szybciej spalamy kalorie.

Rozmawiała Honorata Adamowicz

ZGŁOŚ SWEGO KANDYDATA DO „POLAKA ROKU 2016”

Tradycyjnie w pierwszym miesiącu jesieni ogłosiliśmy kolejny plebiscyt „Polak Roku”. Jest to już 19. edycja tego popularnego i organizowanego przez nasz dziennik konkursu. Jak i wszystkie poprzednie ma na celu uhonorowanie osób, które w ciągu mijającego roku dokonały czynów wartych upamiętnienia w naszej polskiej kronice na Litwie. Jak dowiodły poprzednie lata, mamy bardzo dużo Polaków godnych tego zaszczytnego tytułu. Dlatego zapraszamy do udziału, składając listownie lub pocztą elektroniczną nazwiska osób (obowiązkowo z uzasadnieniem zgłoszenia), których czyny i obywatelska postawa wobec spraw życiowo ważnych dla nas, Polaków, zamieszkujących na Litwie, kwalifikują do zdobycia zaszczytnego tytułu „Polak Roku 2016”.

Wybermy osoby, które w mijającym roku wniosły największy wkład w zachowanie i propagowanie polskości na Litwie. Przyczyniły się do promowania dobrego imienia Polaków w społeczeństwie naszego kraju. Zgłoszenia kandydatów w nieograniczonej ilości mogą składać osoby fizyczne, jak też organizacje społeczne oraz prywatne firmy. Cieszy, że nasi Czytelnicy dostrzegają pracę ludzi bardzo różnych zawodów — zarówno polityków, nauczycieli, duszpasterzy oraz zwykłych osób. Kapituła Plebiscytu, w skład której wchodzi osoby, które już były wybierane „Polakami Roku”, omówi każdą zgłoszoną przez Was, drodzy Czytelnicy, kandydaturę i zaproponuje listę składającą się z 10 osób do głosowania.

Zgodnie z regulaminem plebiscytu, zwycięzcy z lat poprzednich nie mogą być powtórnie zgłaszane. Głosowanie odbywa się poprzez kupony wycięte z gazety (nie powinny być kserowane!) i nadesłane do redakcji. Wyboru w ubiegłorocznej edycji „Polaka Roku” po raz pierwszy dokonywali wspólnie Czytelnicy i Kapituła. 50 procent wyniku zależało od Czytelników i 50 procent od Kapituły. Decydujący głos należał do Czytelników. Po podliczeniu nadesłanych kuponów przez Czytelników każdy z kandydatów otrzymał stosowne miejsce w „dziesiątce” w zależności od liczby zdobytych głosów. 1. miejsce było premiowane 10 punktami, 2. — 9 punktami itd. Z kolei każdy z członków Kapituły wybierał swoją „dziesiątkę”. Później wyniki Kapituły zostały zsumowane i powstała ostateczna lista kandydatów, z których każdy (stosownie do zajętego miejsca) również otrzymał punkty: 1. miejsce — 10 pkt, 2. — 9 pkt itd. Punkty kandydatów zdobyte od Czytelników i punkty od Kapituły zostały zsumowane i ustalono ostateczną kolejność w „dziesiątce” laureatów. W ubiegłym roku do redakcji wpłynęło 5 872 kuponów.

Zgłoszenia należy przysyłać na adres redakcji: „Kurier Wileński”, Birbynių g. 4a, LT-02121-30 Vilnius, Lietuva z dopiskiem „Polak Roku 2016” do 30 października br. Zgłoszenia można też nadsyłać pocztą elektroniczną: reklama@kurierwilenski.lt

Redakcja

KURIER WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 roku
Birbynių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika, tel./fax 260
84 44

DZIENNIK NALEŻY
DO EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH MNIEJSZOŚCI
NARODOWYCH

POMOC
POLAKOM
NA WSCHODZIE

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Redaktor naczelny: Robert Mickiewicz (tel. 260 84 44, redaktor@kurierwilenski.lt). Zastępca red. nacz.: Aleksander Borowik (info@kurierwilenski.lt, tel. 260 84 46) Sekretarz redakcji: Lucja Stankevičiūtė (tel. 260 84 47, sekret@kurierwilenski.lt) Dziennikarze: Honorata Adamowicz, Justyna Giedrojć, Ilona Lewandowska, Brygita Łapszewicz, Anna Pieszko, Marian Paluszkiwicz — fotoreporter Współpracownicy: Helena Gładkowska, Witold Janczys, Jadwiga Podmostko, Alina Sobolewska, Krzysztof Subocz, Julitta Tryk Dział Promocji: Andrzej Podworski — prenumerata (tel. 212 30 40, kolport@kurierwilenski.lt), Diana Kaczan — reklama (tel. 260 84 44, reklama@kurierwilenski.lt). Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski” Druk: VšĮ „Vilnijos žodis” Nakład: 3000 egz.

Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.

Redaktor dyżurny: Rajmund Klonowski

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Trzecia edycja kampanii „Pola Nadziei 2016/2017”

Akcja „Pola Nadziei” organizowana przez Hospicjum bł. ks. Michała Sopočki w Wilnie, odbywa się już po raz trzeci. Dzisiaj przy wileńskich placówkach medycznych siostry, wolontariusze hospicjum i ludzie dobrej woli zasadzą żonkile — symbole nadziei.

Celem kampanii jest szerzenie idei hospicyjnej, uwrażliwienie społeczeństwa na potrzeby osób chorych i umierających. Program „Pola Nadziei”, stworzony przez Fundację Marie Curie Cancer Care z Wielkiej Brytanii, ma na celu również pozyskiwanie funduszy na działalność hospicjów, a także edukację społeczeństwa i zapraszanie młodzieży do wolontariatu i niesienia bezinteresownej pomocy chorym i umierającym.

W październiku obchodzony jest Światowy Dzień Hospicjów i Opieki Paliatywnej. Z tej też okazji w wielu krajach sadzone są żonkile — kwiaty nadziei,

jako wyraz Nadziei i Jedności, jednoczącej osoby zdrowe z chorymi.

W poprzednich latach podczas kampanii cebulki żonkili posadzono na skarpie przy Hospicjum bł. ks. Michała Sopočki w Wilnie oraz przy czterech znakach granicznych Wilna.

W tym roku siostry zapraszają do udziału wileńskie placówki medyczne. Kampania połączona ze zbiórką funduszy ma przypominać o ludziach cierpiących, oczekujących naszej pomocy i opieki w ostatnim okresie życia. Osoby, które wrzucą do specjalnych puszek datki na rzecz hospicjum, otrzymują w zamian żonkila, symbol nadziei w walce z chorobą nowotworową.

Piękno wileńskich żonkilo-wych „pól nadziei” będziemy podziwiać wiosną. Żółte kwiaty będą wyrazistym znakiem, że jesteśmy dla siebie miłośnikami i solidarni, że nasze miasto Wilno jest Miastem Miłosierdzia.

Agata Sadowska

Żonkile sadzono i rok temu

Fot. Marian Paluszkiewicz

PROGRAM KAMPANII „POLA NADZIEI”

Godz. 12.45 — Przywitanie gości w podwórku Hospicjum bł. ks. Michała Sopočki w Wilnie, możliwość zapoznania się z działalnością hospicjum

Godz. 13.00 — Początek i prezentacja kampanii, przemówienia, rozdanie cebulek żonkili przedstawicielom placówek medycznych

Godz. 13.45 — Udanie się z wolontariuszami hospicjum do sadzenia żonkili

Godz. 14.00 — Sadzenie kwiatów przy placówkach medycznych

Godz. 15.00 — Zakończenie kampanii

PULS KURIERA

ZDJĘCIE DNIA

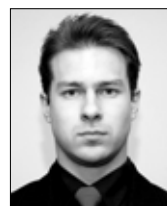

Amerikanin Bob Dylan został laureatem tegorocznej Nagrody Nobla w dziedzinie literatury

Fot. EPA-ELTA

KOMENTARZ DNIA

Niekonstytucyjne zabawy prezydent

Zgodnie z Konstytucją, prezydent Republiki Litewskiej nie może należeć do partii politycznych ani prowadzić działalności partyjnej. Ale, jak wiadomo, Konstytucji przestrzegać musi u nas tylko plebs, a dla wybranych można czynić wyjątki, w razie potrzeby zatwierdzając je orzeczeniami zawsze usłużnego Sądu Konstytucyjnego.

Dlatego prezydent Dalia Grybauskaitė nawet nie ukrywa, jaką partię lubi i wspiera, a których nie lubi. Jednym przychylił nieba i udzielił łaski, a innym zganił i życie utrudnił.

Oto bowiem podpisała ustawę, znoszącą obowiązek okazania dokumentu tożsamości przez — każdego! — obywatela, kupującego alkohol.

Wymóg ten nieproporcjonalnie wręcz irytował mieszkańców kraju, a kończący kadencję rząd problem ten postanowił rozwiązać już kilka tygodni temu — ale gotowa ustawa „czekała” na podpis prezydent. Któż zaprzeczy, że lokatorka Pałacu Biskupiego celowo zwlekała z podpisaniem aktu prawnego, by wpłynąć na wynik wyborczy i tak dotujących socjaldemokratów?

Nie byłby to pierwszy taki przykład — ostatnio atakowała ministra obrony za nieprawidłowości w wojsku, chociaż — będąc naczelnym dowódcą sił zbrojnych — sama także ponosiła nie konstytucyjną odpowiedzialność. Zobaczymy, czy w stosunku do nowej koalicji będzie równie małostkowa.

Rajmund Klonowski

CYTAT DNIA

„Nikt nie jest obcy we wspólnocie chrześcijańskiej, obejmującej osoby każdego narodu i wszystkich pokoleń, ludów i języków” — powiedział papież Franciszek w orędziu na Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy

KRÓTKO

Taromaty problemem dla niepełnosprawnych

W niektórych miejscach na Litwie taromaty nie są przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Przy drzwiach wejściowych są schody, brakuje jednak odpowiedniego podjazdu dla osób na wózkach.

Drzwi wejściowe są zbyt wąskie, poza tym taromaty nie są dostosowane pod względem wysokości. W sierpniu Służba Kontroli Równych Możliwości otrzymała takie skargi z Kłajpedy, jednak okazało się, że dotyczą one całej Litwy.

„Koszyczek ucznia” większy o 31 euro

„Koszyczek ucznia” od następnego roku ma wzrosnąć z 1 014 do 1 045 euro — zakłada projekt przyszłorocznego budżetu Ministerstwa Finansów.

Na ten cel rząd przekaże samorządom 600 mln euro. W tym roku finansowanie wyniosło 577 mln euro. Wcześniej minister oświaty Audronė Pitrienė mówiła, że resort potrzebuje takiego budżetu, aby zapewnić odpowiednie wynagrodzenia dla nauczycieli.

W porównaniu z rokiem 2014 w roku bieżącym „koszyczek ucznia” zwiększył się o 31 euro.

Kolejni uchodźcy przybyli na Litwę

W poniedziałek wieczorem na Litwę przybyli kolejni uchodźcy, w większości z Syrii. To 12 osób z obozów dla uchodźców w Grecji. Są to trzy rodziny. Obecnie Litwa przyjęła 136 uchodźców, a zobowiązała się do przyjęcia 1 105 uchodźców.

Przewodnik „Gwary polskie na Litwie”: jak piękna jest mowa Wileńszczyzny

ze str. 1 >>

— Cieszy mnie zainteresowanie przewodnikiem, gdyż miałam duże wątpliwości, przystępując do realizacji projektu — przyznaje pomysłodawczyni.

Co skłoniło ją do poświęcenia tak wielu lat pracy językowi gwarowemu?

Jak mówi, przede wszystkim jego piękno.

— Tak wiele osób wstydzi się mówić odmianą gwarową języka polskiego, uważając ją za gorszą. Chciałam, żebyśmy mogli lepiej poznać ten język, dowiedzieć się więcej o sobie samych — opowiada Krystyna Rutkowska.

— W 1994 r. rozpoczęłam pracę w Centrum Polonistycznym Uniwersytetu Wileńskiego. Już rok później, dzięki dużemu wsparciu sponsorów, rozpoczęliśmy badania. Od tego czasu tylko dwa razy mieliśmy przerwę, zwykle udaje się nam co roku wyjechać w teren — mówi Rutkowska.

Okazuje się, że na Litwie nadal można znaleźć ludzi mówiących językiem, który, choć znacznie różni się od literackiego, nie jest wcale mieszkanką wpływów różnych języków używanych na Litwie, ale naprawdę gwarą.

— W czasie wyjazdów rozmawiam z najstarszymi osobami w wioskach. Rozmówcy zwykle niechętnie mówią w innych językach i dobrze ich nie znają. Nawet jeśli mówią po rosyjsku, nie jest to poprawny język rosyjski. Tacy ludzie mówią rzeczywiście odmianą gwarową języka polskiego, stosunkowo dobrze zachowaną — wyjaśnia realizatorka projektu.

Gdzie dziś jeszcze można usłyszeć język gwarowy?

— Tym językiem mówią przedstawiciele najstarszego pokolenia w takich miejscowościach jak Niemenczyn, Mejsza-goła czy Troki. Często nie znają oni także języka prostego, który występuje raczej na pograniczu litewsko-białoruskim, w okolicach Solecznik — mówi Krystyna

Krystyna Rutkowska Fot. zw.lt

na Rutkowska. Co ma do zaofiarowania przewodnik? Mapy informujące o zasięgu języków na Litwie i ich odmian gwarowych, zbiór artykułów naukowych, których niemało uzbierało się w ciągu lat pracy. Jest także słownik, kronika wyjazdów i bibliografia. Największym jednak jego bogactwem są materiały audio i spisane narracje. Dzięki nim możemy poznać nie tylko język gwarowy Polaków rozrzuconych po całej Litwie, ale też ich zwyczaje. Nagrania i spisane relacje opowiadają o życiu dawnej wsi, wierzeniach, magicznych obrzędach, pogrzebach i weselach.

— Mam nadzieję, że poprzez te narracje uda się również przekazać coś ze wspólnej historii. Oczywiście bardzo interesują mnie obrzędy, praktyki magiczne, ludowe wierzenia. Dużo pisałam o tym naukowo, teraz chciałam to pokazać w bardziej przystępny sposób — mówi Krystyna Rutkowska. Badania

nad językiem gwarowym mają być pożyteczne dla naukowców różnych dziedzin, polonistów, lituanistów, ale też stworzyć przestrzeń do pewnego rodzaju dialogu słowiańsko-bałtyckiego. Mają też zaprezentować język gwarowy szerszemu gronu odbiorców.

Przewodnik, mimo że już dziś prezentuje bardzo bogate zbiory, nie jest jeszcze ukończony.

— Zamieściliśmy informacje dotyczące tylko 30 miejscowości. W przyszłości rozszerzony zostanie słownik, planujemy opracować jeszcze 20 miejscowości. Chcemy zrobić trzy mapy: dwie z nich będą to mapy językowe, które mają pokazać, że gwara polska na Litwie ma dosyć dobrze zachowane podłoże fonetyczne, trzecia będzie dotyczyła sytuacji socjolingwistycznej i użycia poszczególnych języków na danym obszarze — opowiada inicjatorka projektu o planach na przyszłość.

***

Przewodnik „Gwary polskie na Litwie” znajduje się na stronie: www.lenkutarmes.ff.vu.lt. Projekt, jak również przeszło dwudziestoletnie badania nad językiem gwarowym, są realizowane dzięki wsparciu Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie.

Iłona Lewandowska

Przewodnik, mimo że już dziś prezentuje bardzo bogate zbiory, ma być jeszcze rozszerzany Fot. Marian Paluszkiewicz

SPRINTEM

Wieloboistka Ennis-Hill kończy karierę

Mistrzyni olimpijska z Londynu i srebrna medalistka igrzysk w Rio de Janeiro w siedmioboju Jessica Ennis-Hill zakończyła karierę. 30-letnia brytyjska lekkoatletka ma w dorobku także m. in. trzy krążki mistrzostw świata, w tym dwa złote.

Siedmioboistka należy do grona najpopularniejszych brytyjskich sportowców. W październiku 2014 roku wróciła do rywalizacji po 13-miesięcznej przerwie macierzyńskiej.

FIS odwoła zawody w Rosji?

Międzynarodowa Federacja Narciarska (FIS) nie wyklucza, że odwołane zostaną wszystkie zawody w Rosji zaplanowane na najbliższy sezon, poinformował szef organizacji Gian Franco Kasper. Ma to związek ze skandalem dopingowym w tym kraju. Kasper w rozmowie z dziennikarzami podczas Forum Nordicum w Lahti podkreślił jednak, że takie rozwiązanie nie jest tym, czego FIS by chciał.

350 karateków w Krakowie

„Renesans tradycyjnego karate” — pod takim hasłem dziś i w sobotę w Krakowie odbędą XVIII mistrzostwa świata w karate tradycyjnym. Ma w nich wystartować ponad 350 osób. W ramach „Światowego Festiwalu Renesans Karate-Do” w Tauron Arenie w Krakowie zostaną rozegrane nie tylko mistrzostwa świata w karate tradycyjnym, ale także XXIII mistrzostwa Europy karate fudokan.

Srebrny medal piłkarzy z Wileńszczyzny w Pułtusku

W dniach 3-7 października w Pułtusku odbył się Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej „Young Polonia Cup 2016” z udziałem 6 zespołów z Polski, Białorusi i Litwy. Zawody odbyły się według systemu „każdy z każdym”, a rozgrywki odbywały się trzy dni.

W pierwszym spotkaniu reprezentacja rejonu wileńskiego zwyciężyła 4:0 z zespołem Publicznego Gimnazjum Nr. 2 w Pułtusku. W drugim spotkaniu wychowankowie Szkoły Sportowej Samorządu Rejonu Wileńskiego 7:1 pokonali piłkarzy z Jaszun z rejonu sołecznickiego.

W drugim dniu zawodów nasz zespół rozpoczął od zwycięstwa nad piłkarzami Publicznego Gimnazjum Nr. 1 w Pułtusku z wynikiem 4:0. Następne spotkanie z drużyną Pułtuska nasi piłkarze rozpoczęli bardzo dobrze, w pierwszych minutach zdobywając bramkę i obejmując prowadzenie. Do przerwy nasi piłkarze jeszcze raz pokonali bramkarza drużyny Pułtuska i prowadzili z wynikiem 2:0. W drugiej połowie meczu nasi piłkarze nie oddali inicjatywy i zdobyli jeszcze jedną bramkę, na co gospodarze odpowiedzieli jednym celnym strzałem. Finałowy gwizdek sędziego zanotował wynik 3:1 na korzyść piłkarzy rejonu wileńskiego. W ostatnim spotkaniu mieliśmy groźnego rywala — zespół z Grodna, który wygrał 3 mecze i miał jedną

przegraną. Nasi piłkarze dzielnie walczyli na boisku, ale tym razem przedstawiciele Białorusi byli trochę lepsi w końcowej fazie ataku i zwyciężyli z wynikiem 3:0, zdobywając 12 punktów i zajmując pierwsze miejsce. Piłkarze rejonu wileńskiego także ubierali 12 punktów, lecz mieli gorsze saldo bramkowe i zajęli drugie miejsce, zdobywając srebrne medale i puchar. Trzecie miejsce zajęli piłkarze Pułtuska.

Najlepszym bramkarzem turnieju został uznany Lukas Kazakevičius, zaś najlepszym piłkarzem rejonu wileńskiego — Ričardas Jadzevičius, strzelając 8 bramek. Drużyna rejonu wileńskiego składała się z piłkarzy z Rudomina, Niemieža, Niemenczyna, Mariampola i Kowalczuk. W wolnym od meczów czasie piłkarze mieli możliwość zwie-

dzić starówkę i okolice Pułtuska, relaksowali się na pływalni. W czwartym dniu pobytu mieli wycieczkę do Warszawy, gdzie zwiedzili starówkę, Łazienki, Zamek Królewski.

Nagrody dla zwycięzców i medalistów wręczył wiceprezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Krzysztof Łachmański. Składamy wyrazy wdzięczności dyrektor Administracji Samorządu Rejonu Wileńskiego Lucynie Kotłowskiej za sfinansowanie kosztów podróży naszej reprezentacji.

Gratulujemy piłkarzom oraz ich trenerowi Kamilowi Manatowi zdobytych srebrnych medali. □

Marian Kaczanowski
dyrektor Szkoły
Sportowej Samorządu
Rejonu Wileńskiego

Drużyna rejonu wileńskiego składała się z piłkarzy z Rudomina, Niemieža, Niemenczyna, Mariampola i Kowalczuk Fot. autor

Porażka Lietuvos rytasu i dramat Lietkabelisu

Litewskie ekipy rozpoczęły swoją przygodę w koszykarskim Pucharze Europy (Euro Cup). W pierwszym pojedynku Lietuvos rytas na wyjeździe przegrał z Chimki Moskwą 71:76. Z kolei Lietkabelis Poniewież po dramatycznej końcówce zwyciężył z MZT Skopje 90:89. Już w pierwszej odsłonie pojedynku w Moskwie trener wilnian, Tomas

Pačėsas, na parkiecie wypróbował dziesięciu zawodników w poszukiwaniu optymalnej piątki. W sumie Lietuvos rytas popełnił nawet 22 błędy przy 8 stratach przeciwnika.

Z kolei w Poniewieżu gospodarze pewniej rozpoczęli mecz. Przełomowy moment nastąpił w decydującej kwarcie, gdzie goście zademonstrowali skuteczną

ofensywę. Najpierw zdobyli 9 punktów bez odpowiedzi Lietkabelisu. Dalej poszli za ciosem zmniejszając prowadzenie Lietkabelisu do dwóch punktów (81:83). Gdy do końca pozostało 3,4 sekundy, rzut zza łuku trafili goście i zdobyli prowadzenie. W ostatniej sekundzie zwycięstwo dla poniewieżan zdobył Donatas Tarolis. □

NHL: cztery gole debiutanta Matthews w meczu Toronto

Po raz pierwszy w historii ligi NHL hokeista w debiucie strzelił cztery bramki. Takim wyczynem popisał się w pierwszym dniu sezonu 19-letni Amerykanin Auston Matthews.

Jednak mimo wszystko jego zespół Toronto Maple Leafs przegrał na wyjeździe z Ottawą Senators 4:5 po dogrywce. Występujący już w seniorskiej reprezentacji USA Matthews zdobył gole w 9., 15., 22. i 40. minucie.

Od lat 40. minionego stulecia, czyli w najnowszej erze profesjonalnych rozgrywek hokejowych, było tylko czterech graczy, którzy w debiucie strzelili trzy bramki. To Alex Smart (Montreal, 1943 rok), Real Cloutier (Quebec, 1979), Fabian Brunstrom (Dallas, 2008) i Derek Stepan (New York Rangers, 2010).

Poprzedni sezon Matthews spędził w lidze szwajcarskiej w drużynie z Zurychu, dla której w 36 spotkaniach uzyskał 46 punktów (24 trafienia i 22 asysty). W środowym debiucie w lidze NHL zagrał rewelacyjnie, a po jego czwartej bramce na trzy sekundy przed końcem drugiej tercji goście prowadzili 4:3.

Bohaterem meczu, a raczej jednym z dwóch bohaterów, okazał się Kyle Turris. W 47. mi-

19-letni Amerykanin Auston Matthews w debiucie strzelił cztery bramki po raz pierwszy w historii ligi NHL **Fot. archiwum**

nucie doprowadził do remisu, a 37 sekund po rozpoczęciu dogrywki przesądził o zwycięstwie „Senatorów”

W mediach znacznie więcej miejsca poświęcono jednak Matthewsowi, nastolatkowi pochodzącemu ze Scottsdale w Arizonie. Niewiele brakowało, aby został baseballistą, podobnie jak jego ojciec Brian. W jednym z wywiadów przyznał, że radził sobie całkiem dobrze... Na pierwszy mecz hokejowy tata i

wujek zabrali go, gdy miał zaledwie dwa lata.

Jego debiut z trybun oglądali rodzice. Po pierwszym trafieniu, co wychwycili dziennikarze, pocałowali się, a później nie zabrakło też łez. „To niewiarygodne, co zrobił syn” — cieszyli się Ema i Brian.

Na inaugurację 99. sezonu ligi NHL aż 11 goli zobaczyli kibice w Edmonton, gdzie miejscowy zespół Oilers wygrał z Calgary Flames 7:4. **□**

Bokser Fury bez pasów mistrza świata WBA i WBO

Niepokonany na zawodowych ringach brytyjski bokser Tyson Fury zrezygnował z pasów mistrza świata WBA i WBO w wadze ciężkiej. Wcześniej stracił zaś tytuł IBF za odmowę rywalizacji w obowiązkowej obronie.

„Zdobylem tytuły na ringu i gdybym miał je stracić, to tylko na ringu, ale obecnie nie mogę ich bronić. Uważam, że podjąłem słuszną decyzję i oddałem obydwa pasy, co jest uczciwie z mojej strony i dobre dla boksu i pretendentów” — stwierdził w oświadczeniu Fury.

28-letni brytyjski pięściarz nie ukrywa, że ma sporo kło-

potów z alkoholem i kokainą. W ten sposób starał się walczyć z depresją. Niedawno ogłosił na jednym z portali, że kończy karierę, ale bardzo szybko dopisał, że tylko żartował.

Fury został czempionem kategorii ciężkiej niespełna rok temu, po zwycięstwie w Dueseldorfie na punkty nad Ukraińcem Władimirem Kliczką. Walka rewanżowa już dwukrotnie została przełożona, najpierw miała się odbyć 9 lipca, a następnie 29 października.

Teraz już wiadomo, że do niej nie dojdzie, gdyż legitymujący się rekordem 25-0 Fury nie

ma żadnego ze swych pasów. Najpierw stracił trofeum IBF za odmowę pojedynku w obowiązkowej obronie z Władysławem Głazkowem, a teraz zdecydował się zrezygnować z tytułów WBA i WBO.

W najbliższym czasie dojdzie do potyczek o wakujące pasy. W mediach pojawiają się informacje, że 10 grudnia, ale oczywiście na innych galach, Brytyjczyk Anthony Joshua powalczy z Kliczką o tytuł WBA, zaś Joseph Parker z Andym Ruizem Jr o WBO. Czempionem IBF jest Joshua, a WBC — Amerykanin Deontay Wilder. **□**

SPRINTEM

F1: spór o lokalizację testów

Nadal nie ma porozumienia między zespołami Formuły 1 w sprawie lokalizacji testów przed sezonem 2017. Część ekip proponuje, aby tradycyjnie odbyły się na Circuit de Barcelona-Catalunya, ale kilka teamów optuje za Bahrajnem. Za przeniesieniem zimowych sprawdzianów do Bahrajnu jest m. in. koncern Pirelli, dostawca opon do bolidów F1, oraz ekipy Mercedesa i Ferrari. Przeciwnie zmianom są m. in. zespoły Red Bulla, McLarena i Force India.

Pomnik Bolta stanie w Kingston

Dziewięciokrotny mistrz olimpijski Usain Bolt oraz inni wybitni jamajscy sprinterzy: Shelly-Ann Fraser-Pryce, Veronica Campbell-Brown i Asafa Powell zostaną uhonorowani pomnikami, które staną przed Stadionem Narodowym w Kingston. Wymienieni sprinterzy mają na wyspie status bohaterów narodowych i są nazywani „Fantastic Four” („Fantastyczna Czwórka”).

Therese Johaug złapana na doping

Utytułowana norweska biegaczka Therese Johaug została przyłapana na doping. Zażywała steryd anaboliczny. Jak tłumaczy — był składnikiem kremu na oparzenia słoneczne. W organizmie narciarki wykryto costebol, steryd anaboliczny, który był stosowany przez sportowców byłej NRD. Steryd ten zawierają leki takie jak Clostebol i Trofodermin.

Strony przygotował
Witold Janczys